

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT **TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ QUALITATIVA**

Coordinació: BLAVIA GALINDO, CAROLINA

Any acadèmic 2021-22

Informació general de l'assignatura

Denominació	TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ QUALITATIVA			
Codi	101721			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter				
	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Treball Social	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	
	Nombre de grups	2	1	
Coordinació	BLAVIA GALINDO, CAROLINA			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	On-line: 61 Hores no presencials:90			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BLAVIA GALINDO, CAROLINA	carolina.blavia@udl.cat	7,8	

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura ens apropa a la metodologia qualitativa d'investigació social.

Es tracta d'una assignatura molt pràctica i permet assolir conceptes bàsics per la investigació - que necessitareu per TFG o qualsevol treball de Màster o investigació en l'àmbit laboral-.

A més, també permet aprenentatge transversal com aprofundiment en la tècnica d'entrevista, habilitats i capacitats comunicatives, autoconeixement i coneixement de l'entorn.

Per un Treballador/a Social és imprescindible saber com conèixer l'entorn abans d'iniciar l'acció amb les persones.

SOBRE NO PRESENTAT

Es va acordar en les comisió de graus i màsters de la Facultat que a partir d'aquest curs 2021/22, s'aplicarà la qualificació de "no presentat" en totes les assignatures dels diferents graus i màsters de la FEPTS sempre que l'alumne hagi realitzat un percentatge de menys del 30% de les activitats d'avaluació de l'assignatura. En el cas que hagi realitzat un 30% o més de les activitats d'avaluació, es posarà en l'acta la qualificació que li correspongui. Aquest percentatge o informació

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Reconèixer particularitats i elements comuns de la investigació quantitativa i qualitativa.
- Conèixer els fonaments de la investigació qualitativa.
- Conèixer els instruments i estratègies de la investigació qualitativa.
- Conèixer la metodologia de la investigació qualitativa.
- Aplicar la investigació qualitativa en el disseny d'un projecte.
- Introduir-se en l'anàlisi de les dades qualitatives. Anàlisi del discurs.
- Redactar un informe d'investigació qualitativa

Competències

Competències:

CG3: Desenvolupar capacitat per la resolució de problemes i presa de decisions

CG7: Exercir un aprenentatge autònom i adaptació a situacions noves

CE6: Analitzar i avaluar els problemes i les necessitats socials presents a la societat

CE11: Saber com crear, organitzar i gestionar serveis i entitats, controlar la seva eficàcia i assegurar-ne la qualitat

CE13: Familiaritzar-se amb els nous fenòmens i escenaris en els que es pot realitzar algun tipus d'intervenció social

Competencias:

CG3 Desarrollar capacidad para la resolución de problemas y toma de decisiones.

CG7 Ejercer un aprendizaje autónomo y adaptación a situaciones nuevas.

CE6 Analizar y evaluar los problemas y necesidades sociales presentes en la sociedad.

CE11 Saber cómo crear, organizar y gestionar servicios y entidades, controlar su eficacia y asegurar su calidad.

CE13 Familiarizarse con los nuevos fenómenos y escenarios en los se pueda realizar algún tipo de intervención social

Continguts fonamentals de l'assignatura

MÒDUL 1. INTRODUCCIÓ A LA INVESTIGACIÓ SOCIAL

1. Ciència i Investigació social. La perspectiva qualitativa.
2. Principals característiques del mètode qualitatiu.
3. Diferències amb altres metodologies d'investigació social i aplicació per àmbits.
5. Aspectes ètics de la investigació qualitativa.

MÒDUL 2. PLANIFICACIÓ D'UN DISSENY DE RECERCA

1. La planificació i disseny de la investigació:
 - Tipus de recerques.
 - Relació amb el marc teòric.
 - Problematització i reflexivitat.
 - Elaboració d'un disseny.
2. Selecció d'unitats i disseny de la mostra. El problema dels límits

MÒDUL 3. RECOLLIDA DE DADES QUALITATIVES

1. El treball de camp. Fases del treball de camp
2. L'observació etnogràfica
3. L'entrevista (I): l'entrevista en profunditat
4. L'entrevista (II): l'entrevista enfocada
5. Grups de discussió
6. Mètode Delphi
7. La història de vida i l'autobiografia assistida
8. Mètode genealògic
9. El diari de camp
10. Recerca de material documental. L'arxiu com a font de dades qualitatives

MÒDUL 4. INTERPRETACIÓ I ANÀLISI DE LES DADES. PRESENTACIÓ DE RESULTATS

1. La diferència entre discurs i contingut
2. Interpretar les dades obtingudes. L'anàlisi del discurs.
3. Relacionar les dades obtingudes
4. Relacionar dades qualitatives amb dades quantitatives i material documental.
5. Relacionar/comparar els resultats amb el marc teòric i altres investigacions
6. Presentació de resultats: redacció d'un informe tècnic i un text científic a partir d'un investigació qualitativa

Eixos metodològics de l'assignatura

Les **150 hores** de la matèria que té que dur a terme l'alumne s'organitzaran amb les següents activitats d'aprenentatge

1h. grup mitjà

3h. teòrico/pràctiques

Fins a 5h de treball individual (es va facilitant cada setmana).

METODOLOGIA PARTICIPATIVA.

Convinarem diverses tècniques de treball:

- Aules inverses.
- Dinàmiques.
- Tertúlies sobre temes treballats a l'aula.
- Classe magistral.

L'assignatura està pensada per què participeu i que hi hagi la màxima implicació dels alumnes. Hi haurà estones de treball individual, per parelles i en grup. També algunes aules inverses.

Això vol dir que cal preparar el material i, en la mesura de les possibilitats, porta ordinador o tauleta a les aules donat que us facilitarà l'accés a lectures i a recerques.

Algunes activitats es lliuraran per facilitar que la professora, pugui fer el seguiment dels alumnes i veure el ritme d'aprenentatge..

ÉS UNA ASSIGNATURA MOLT PRÀCTICA, PER TANT, CAL QUE US IMPLIQUEU AMB ELS EXERCICIS QUE ES PLANTEJARAN DURANT EL SEMESTRE JA SIGUI ON-LINE O PRESENCIALMENT.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

GRUP GRAN

Exposició de les Unitats d'acord amb dubtes dels alumnes.

Posta en comú de les tasques realitzades fora de les aules

Dinàmiques i activitats a l'aula per interioritzar els continguts.

Retorn i posada en comú .

GRUP MITJÀ

Activitats de reforç de la teoria.

Preparació del treball individual i grupal.

Individual: lectures i pràctiques.

practiques: aplicació de tècniques.

Grupal: elaboració d'un disseny d'investigació.

Sistema d'avaluació

Aquesta assignatura s'avalua de la següent manera:

TREBALL INDIVIDUAL 25%

Assaig/lectura crítica. Introducció a l'estudi qualitatiu.

- Valoració de la participació en els debats del grup mitjà i del treball final lliurat.
- 25% de la nota final. Data límit de presentació, 21 abril de 2022.

- El treball consistirà en un assaig sobre la metodologia qualitativa (treballat en el mòdul I i II) i en relació a les tres lectures que s'hauran realitzat en el grup mitjà i dues pràctiques.
- Els texts triats estan en relació a l'evolució del temari.
- Un assaig de 2000 paraules màxim (bibliografia segons normes APA 7ena edició). Calibri o Arial 11.
- Haurà d'incloure com a mínim 7 referències als texts que haurem treballat a classe (grup mitjà o gran).
- Els debats hauran servit per cercar idees i arguments que després puguin ser utilitzats.
- També podeu incloure referència al Power.

TREBALL GRUPAL 25 %

Disseny d'un pla d'investigació amb metodologia qualitativa.

- Es realitzarà en grups de 4 persones. (mai 5) només en cas que no es pugui fer d'altra manera podran ser de 3.
- Te un valor de 25% sobre la nota final.
- Es donaran punts al grup i els hauran de distribuir per a cada membre del grup. Mai podreu però, posar per sota o per sobre d'1,5 punts.
- S'HAURA DE PENJAR A ACTIVITATS (Els que no es penguin allí, no es corregiran) dins dels terminis prevists.
- Extensió màxima 3000 paraules.
- Com presentar i anomenar els documents:
- Tema_cognom_cognom_cognom_cognom_TQ

Data de presentació: 26 de maig.

PARTICIPACIÓ I REALITZACIÓ TASQUES ON-LINE I PRESENCIALS 10%

EXAMEN 40%

Tant si és presencial com en línia es podrà disposar del material.

Durant l'examen no es podran passar materials entre alumnes ni tampoc consultar el mòbil o l'ordinador.

En cas que sigui on-line serà necessari tenir la càmera i micròfons actius.

Data d'examen: 31 de maig de 11 a 13h.

ALTRES CONSIDERACIONS IMPORTANTS

CONDICIONS PER SER AVALUAT:

- HAVER PRESENTAT TANT EL TREBALL INDIVIDUAL COM GRUPAL.

CONDICIONS PER FER MITJA I APROVAR:

- CAL HAVER OBTINGUT UN MÍNIM D'UN 5 EN L'EXAMEN. EN CAS DE NO SUPERAR-LO, LA NOTA DE L'EXAMEN ÉS LA QUE CONSTARÀ A L'ACTA
- EN CAS DE DETECTAR PLAGI I/O CÒPIA ENTRE ALUMNES O DE MATERIAL D'ALTRES CURSOS O ALTRES AUTORS, ES SUSPENDRÀ EL CURS .

FORMA DE PRESENTACIÓ DELS TREBALLS:

- A TRAVÉS DE L'EINA "ACTIVITATS" DEL CAMPUS. NO S'ENVIA PER CORREU ELECTRÒNIC. **ES**

PENJA A ACTIVITATS. HI HAURÀ UN ESPAI ESPECÍFIC PER FER-HO.

AVALUACIÓ ALTERNATIVA.

RESUM DE LECTURES I REFLEXIÓ CRÍTICA FINAL 30%

Consistirà en el resum de 8 lectures que seran facilitades pel professorat. El comentari final ha d'anar amb relació a l'assignatura i els conceptes treballats. No tant opinions personals.

Un resum de cada text (fins a 8) i 1 únic comentari crític. Es determinarà una extensió màxima. No s'acceptarà el treball si no hi ha totes les lectures i el comentari.

ELABORACIÓ D'UN DISSENY DE RECERCA QUALITATIU. 25%

EXAMEN FINAL. ES PODRÀ CONSULTAR TOT EL MATERIAL DEL CURS. 45%

CALDRÀ UN MÍNIM DE 5 EN L'EXAMEN PER SUPERAR L'ASSIGNATURA. EN L'EXAMEN HI HAURÀ ALGUNES PRÀCTIQUES DE LES REALITZADES A L'AULA DURANT EL CURS. L'ALUMNE AMB AVALUACIÓ ALTERNATIVA HI TÉ IGUALMENT ACCÉS I ELS HA DE REVISAR I ASSEGURAR LA SEVA COMPRENSIÓ.

CALDRÀ HAVER PRESENTAT TOTS ELS TREBALLS QUE ES DEMANEN PER L'AVALUACIÓ ALTERNATIVA.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia obligatòria.

Durant el curs anirem treballant algunes lectures. Ja sigui per comentar, debatre, respondre algun test o fer algun treball. Aquestes seran obligatòries.

Alguna de les "lectures recomanades" pot passar a ser obligatòria en algun Mòdul per indicació del professorat.

Grup mitjà (aquestes lectures són obligatòries i necessaries per poder realitzar el treball individual)

•Alberich Nistal, T. Espadas Alcázar, M.A. (2011) Asociacionismo, participación ciudadana y políticas locales: planteamiento teórico y una experiencia práctica en Jaén. Alternativas Vol 18 Pp 119-146

<https://doi.org/10.14198/ALTERN2011.18.07>

•Atilano Pena-López, J. Sánchez Santos, JM (2018) Capital social, confianza y modelos de asociacionismo en España. Papers. UAB. (153-173) <https://doi.org/10.5565/rev/papers.2382>

•González Ávila, M. (2002) "Aspectos éticos de la investigación cualitativa" Revista Iberoamericana de educación 29: 85-104. <https://doi.org/10.35362/rie290952>

•Guasch, O. Quinto ejemplo Observación participante. Cuadernos metodológicos nº 20 Pp 88-95

•Moreno Colom, S. (2009). Uso del tiempo, desigualdades sociales y ciclo de vida Política y Sociedad, 46(3), 191 - 202. Recuperado 12 de enero de 2022, de <https://revistas.ucm.es/index.php/POSO/article/view/POSO0909230191A>

•Serrano Pascual, A., Martín Martín, M. P., & de Castro Pericacho, C. (2019). Sociologizando la resiliencia. El papel de la participación socio-comunitaria y política en las estrategias de afrontamiento de la crisis. Revista

Española De Sociología, 28(2). (227-247) <https://doi.org/10.22325/fes/res.2018.75>

Guasch, Oscar (1997) Segundo ejemplo a: "*Observación participante*" A la colección "Cuadernos metodológicos" nº 20 Pp 60-70 Centre d'investigacions sociològiques.

Bibliografia recomanada (al llarg de les unitats s'anirà indicant quina és obligatòria i quina és optativa)

Malinowski, B. (1986) "Introducción: Objeto, método y finalidad de esta investigación", a Los argonautas del Pacífico Occidental.

Barcelona: Planeta Agostini. Pàgines: 19 a 42. Accessible a: <http://eva.fhuce.edu.uy/file.php/194/63654554-Los-Argonautas-Del-Pacifico-Occidental-Vol-1-Bronislaw-Malinowski.pdf>

Durkheim. E. Cap II. El suicidio Egoísta. a *El suicidio. Estudio de sociología*. Pag. 241-263

Guber, Rosana (2004) [1991] El trabajo de campo etnográfico: trayectorias y perspectivas. a: *El Salvaje Metropolitano*. Pp 37-53 Ed Paidós.

Verd, Joan; Lozares, Carlos. (2016). La investigación cualitativa. El qué y el por qué. a: *Introducción a la investigación cualitativa; fases métodos y técnicas*. Pp 23-41 Editorial Síntesis.

Ruiz Olabuénaga, JI (2012) El diseño cualitativo. A: *Metodología de la investigación cualitativa*. Pp 51-81 Ed. Deusto Universidad. Madrid.

Ruiz Olabuénaga JI (2012) ¿Por dónde continuo? Teoría y práctica de la investigación cualitativa. Pp 23-41 Ed. Deusto Universidad. Madrid.

Sierra Bravo (1994) La investigación social a: Técnicas de investigación social. Teoría y ejercicios. Pp 27-40 Madrid: Paraninfo.

Sierra Bravo (1994) Determinación del problema de investigación a: Técnicas de investigación social. Teoría y ejercicios. Pp 56-68 Madrid: Paraninfo.

Anastasia Téllez Infantes (2007). El diseño de un proyecto de investigación. *La investigación Antropológica*. Pp 73-102 Ed. ECU. Valencia. ISBN 978-84-8454-628-3

Callejo Gallego, J. (2002) "Observación, entrevista y grupo de discusión: el silencio de tres prácticas de investigación" Revista española

de salud pública 76(5): 409-422. Accessible a: http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1135-57272002000500004

Guasch, Oscar (1997) en la práctica "*Observación participante*" A la colección "Cuadernos metodológicos" nº 20 Pp 36-46 Centre d'investigacions sociològiques.

Sanmartín Arce, R. (2000) "La entrevista en el trabajo de campo" Revista de antropología social 9: 105-126. Accessible a: <http://www.redalyc.org/pdf/838/83800906.pdf>

Calvente, M. G.; Rodríguez, I. M. (2000) "El grupo focal como técnica de investigación cualitativa en salud: diseño y puesta en práctica"

Atención primaria 25(3): 183-186.

Accessible a: https://ac.els-cdn.com/S021265670078485X/1-s2.0-S021265670078485X-main.pdf?_tid=2c1abcd0-d2b6-11e7-a656-00000aab0f6c&acdnat=1511706732_ed6ed0a5074920effde744c445f47e04

Geilfus, F. (1998) "Introducción", a Ochenta herramientas para el desarrollo participativo: Diagnóstico, planificación, monitoreo, evaluación. San Salvador: IICA-Holanda & Laderas. Pàgines: 1 a 22. Accessible a: <http://ejoventut.gencat.cat/permalink/aac2bb0c-2a0c-11e4-bcfe-005056924a59>

Ardevol, E. et al (2003) "Etnografía virtualizada: la observación participante y la entrevista semiestructurada en línea" Athenea Digital.

Revista de pensamiento e investigación social 3: 72-92 Accessible a:

<http://www.redalyc.org/pdf/537/53700305.pdf>

Slafer, G.A. (2009) "¿Cómo escribir un artículo científico?" Revista de Investigación en Educación 6: 124-132.

Accessible a: <http://reined.webs.uvigo.es/ojs/index.php/reined/article/viewFile/59/53>

Suárez Relinque, C.; Moral Arroyo, G. del; Tomás González Fernández, M. (2013) "Consejos prácticos para escribir un artículo

cualitativo publicable en Psicología" Psychosocial Intervention 22(1): 71-79. Accessible a: https://ac.els-cdn.com/S1132055913700097/1-s2.0-S1132055913700097-main.pdf?_tid=08f744d4-d2b7-11e7-ad1d-00000aacb35f&acdnat=1511707103_ec0148b901ae07044c33b7bc337b26c6

Verd, Joan; Lozares, Carlos. (2016). La presentación de los resultados y la presentación del informe final. A: *Introducción a la investigación cualitativa*; fases métodos y técnicas. Pp 337-365 Editorial Síntesis.

Manuales en tècniques qualitatives

Alguacil, J. (2011) Cómo se hace un trabajo de investigación en sociología. Madrid: Los libros de la Catarata.

Alonso, L. E. (1998) La mirada cualitativa en sociología. Madrid: Fundamentos.

Belmonte, M. (2011) Enseñar a investigar. Bilbao: Mensajero.

Bourdieu, P.; Chamboredon, J.C.; Passeron, J.C. (2002). El oficio de sociólogo. Buenos Aires: Siglo XXI.

Cea D'Ancona M.A. (1996) Metodología cuantitativa: Estrategias y técnicas de investigación social. Madrid: Síntesis.

Burgoz Ortiz, N.M (2011) Investigación cualitativa: miradas desde el trabajo social. Buenos Aires: Espacio.

Coffey, A.; Atkinson P. (2005) Encontrar el sentido a los datos cualitativos: Estrategias complementarias de investigación. Alicante:

Universidad de Alicante.

Cresswell, R.; Godelier, M.; coord. (1981) Útiles de encuesta y de análisis antropológicos. Madrid: Fundamento.

Delgado, J.M.; Gutiérrez, J.; coord. (1994) Métodos y técnicas cualitativas de investigación en ciencias sociales. Madrid: Síntesis.

Expósito Verdejo, M. (2003) Diagnóstico rural participativo. Santo Domingo: Centro Cultural Poveda.

García, M.; Ibáñez, J.; Alvira, F.; comp. (1989) El análisis de la realidad social: Métodos y técnicas de investigación. Madrid: Alianza.

Geilfus, F. (1998) Ochenta herramientas para el desarrollo participativo: Diagnóstico, planificación, monitoreo, evaluación. San Salvador:

IICA-Holanda & Laderas.

Guber, R. (2004). El salvaje metropolitano: reconstrucción del conocimiento social en el trabajo de campo. Buenos Aires: Paidós.

Guber, Rosana, 2016 (4a edición) *La etnografía, método, campo y reflexividad*. Siglo XXI editorial.

Hammersley, M.; Atkinson, P. (1994) Etnografía. Métodos de investigación. Barcelona: Paidós.

Ibáñez, J. (1985) Del algoritmo al sujeto: perspectivas de la investigación social. Madrid: Siglo XXI.

Facal, T. (2015) Guía para elaborar un proyecto de investigación social. Madrid: Paraninfo.

Hernandez Sampieri, Roberto; Fernández Collado, Carlos; Baptista Lucio, Maria del Pilar (2014) *Metodología de la investigación*. McGRAW-HILL / INTERAMERICANA EDITORES, S.A. DE C.V.

León. O. G.; Montero, I. (2015) *Métodos de investigación en Psicología y Educación*. Madrid: Mc Graw-Hill.

M.Verd, Joan; Lozares, Carlos (2016) *Introducción a la investigación cualitativa*. Ed. Síntesi.

Pujadas, J.J. (1992) El método biográfico: el uso de las historias de vida en las ciencias sociales. Madrid: CIS.

Ruiz Olabuénaga, J.I. (2012) Metodología de la investigación cualitativa. Bilbao: Universidad de Deusto.

Ruiz Olabuénaga, J.I.; Ispizua, M.A. (1989) La descodificación de la vida cotidiana: Metodología de la investigación cualitativa. Bilbao:

Universidad de Deusto.

Schwartz, H.; Jacobs, J. (1984) Sociología cualitativa: Método para la reconstrucción de la realidad. México: Trillas.

Sierra Bravo, R. (1991) Técnicas de investigación social. Madrid: Paraninfo.

Taylor S.J.; Bodgan, R. (1986) Introducción a los métodos cualitativos de investigación. Buenos Aires: Paidós.

Vallés, M.S. (1997) Técnicas cualitativas de investigación social: Reflexión metodológica y práctica profesional. Madrid: Síntesis.

Casos de treball de camp

Barley, N. (2012) El antropólogo inocente. Barcelona: Anagrama.

Goodson, I. (2004) Historias de vida del profesorado. Barcelona: Octaedro.

Higuera Bonfil, A.; coord. (2006) Trabajo de campo: La antropología en acción. México: Plaza y Valdés.

Izquierdo Chaparro, R. (2013) Diario de Campo. Barcelona: Caballo de Troya

Malinowski. B. (1989) Diario de campo en Melanesia. Madrid: Júcar.